

6

Vragenuur: Vragen Lodders

Vragen van het lid Lodders aan de staatssecretaris van Economische Zaken over **het bericht "Vleessector op rand van afgrond door terughaalactie NVWA"**.

Mevrouw Lodders (VVD):

Voorzitter. Afgelopen vrijdag werd in EenVandaag uitgebreid aandacht besteed aan de terughaalactie van de NVWA naar aanleiding van het meest recente vleesschandaal bij Van Hattem Vlees in Dodewaard. Het terughalen van miljoenen kilo's vlees bij Van Hattem heeft grote financiële gevolgen voor grote delen van de Nederlandse industrie. De NVWA riep 28 miljoen kilo vlees terug dat tussen januari 2012 en 22 januari 2014 geproduceerd was of geslacht was. Eind januari werd namelijk paardenvlees gevonden in partijen rundvlees. De VVD is van mening dat deze werkwijze juist is. Als bedrijven frauderen waarbij de volksgezondheid bewust op het spel wordt gezet, moeten zij keihard worden aangepakt. Van Hattem slachtte echter ook in opdracht van derden en ook dit vlees moest uit de handel worden genomen. Onder meer een aantal hoog aangeschreven Nederlandse rundvleesbedrijven worden zo gedwongen het door Van Hattem geslachte rundvlees terug te halen, ook al is daar niets mis mee. Het vlees dat Van Hattem voor anderen verwerkte, kan volgens die bedrijven niet gemengd zijn met onbekend vlees. Inmiddels is de recall door de NVWA beperkt. De VVD vraagt zich af of de werkwijze van de NVWA en de maatregelen die de NVWA in eerste instantie heeft genomen, ertoe hebben geleid dat de sector gevaar loopt.

Klopt het geschetste beeld dat door de terugroepactie tientallen middelgrote en kleine vleesbedrijven in de ondergang zijn meegesleurd? Kan de staatssecretaris toelichten waarom de NVWA eerst een volledige recall eiste van al het vlees dat bij Van Hattem was geslacht en waarom nu is gekozen voor een genuanceerde opstelling? Deelt de staatssecretaris de opvatting dat de werkwijze van de NVWA in deze situatie niet wenselijk is, aangezien veel bedrijven in onzekerheid hebben verkeerd en de financieel-economische gevolgen voor deze bedrijven groot zijn als gevolg van de gewijzigde opstelling van de NVWA?

De voorzitter:

Dank u wel. Ik geef het woord aan de staatssecretaris van Economische Zaken voor haar beantwoording van deze vragen.

Staatssecretaris Dijkma:

Voorzitter. Hartelijk dank, ook aan mevrouw Lodders voor de mogelijkheid om hier iets over te zeggen. Het is inderdaad zo dat er een grote recall heeft plaatsgevonden door de NVWA van vlees dat is geslacht bij het bedrijf Van Hattem. Dat besluit is uiteindelijk ook getoetst door de rechter, want het is een ingrijpend besluit. De rechter heeft gezegd dat het weliswaar een ingrijpend besluit is, maar niet buitenproportioneel. Ik denk dat dit wel belangrijk is om in ogenschouw te nemen.

Natuurlijk brengt een heleboel bedrijven vlees naar Van Hattem ter slachting. Als je een grote recall organiseert die rechtmatig is — het is belangrijk om dat vast te stellen — dan geldt die uiteraard voor iedereen. Waarom is dat zo? Omdat de administratie van het bedrijf in kwestie dusdanig niet op orde is dat niet meer traceerbaar is waar vlees vandaan komt. Daarnaast is het ook nog zo dat er meer vlees is uitgegaan dan in, en dat betreft niet alleen paardenvlees. De werkwijze van de NVWA is niet genuanceerd. Europeesrechtelijk zijn wij genooddaakt om een recall te doen als er onduidelijkheid is over de administratie van in dit geval een bedrijf als Van Hattem.

Als bedrijven die daar vlees hebben laten slachten, kunnen aantonen en bewijzen waar hun vlees vandaan komt en als dat bewijs ook klopt, vallen die bedrijven niet meer onder de recall. In het geval van dit specifieke bedrijf hebben zich tot nu toe acht bedrijven gemeld. Van één van die bedrijven heeft de NVWA inmiddels vastgesteld dat de papieren kloppen en dat aantoonbaar is waar het vlees vandaan komt. Daarom is het ook vrijgegeven.

Mevrouw Lodders (VVD):

Dank voor de reactie van de staatssecretaris. Het besluit dat genomen moet worden, is inderdaad zeer ingrijpend. Ik bevestig nogmaals namens de VVD-fractie dat vlees dat niet traceerbaar is, moet worden teruggeroepen. Mijn vraag betreft echter specifiek de bedrijven die als kleinbedrijf vlees laten slachten bij een slachterij, ongeacht of dat bij Van Hattem is of bij andere slachterijen. Voor hen zijn de gevolgen wel heel verstrekkend. Dat was ook de aanleiding van het item in de uitzending. De VVD is van mening dat de NVWA lessen moet trekken uit deze casus. We horen graag van de staatssecretaris hoe deze casus verwerkt wordt in het plan van aanpak om de werkwijze van de NVWA te verbeteren. Het gaat er niet zozeer om dat het niet gebeurt, maar om de vraag hoe we er zorg voor kunnen dragen dat dit soort trajecten in de toekomst sneller en efficiënter worden.

Staatssecretaris Dijkma:

Dat veronderstelt echter — en daar moet ik toch nog iets over zeggen — dat de NVWA als het ware eerst een lijn heeft ingezet en daar vervolgens op is gaan nuanceren, in de termen van mevrouw Lodders. Dat is niet zo. De lijn is dat er een volledige recall moet worden gedaan als een slachterij een ondeugdelijke administratie heeft, als niet te bewijzen is waar vlees vandaan komt en als er meer vlees uitkomt dan dat er in is gegaan. Vervolgens is er altijd ruimte voor individuele bedrijven die door dat besluit geraakt worden, om te bewijzen dat hun vlees traceerbaar is. Dat proces is nu gaande. Dat zal ook in de toekomst zo blijven gaan. Dat kan ik niet anders doen, omdat dit nu eenmaal is zoals de regels werken. Ik ben blij met de steun van mevrouw Lodders voor het belang van de voedselveiligheid, want dat speelt hier.

Mevrouw Lodders (VVD):

Afsluitend: voedselveiligheid is ontzettend belangrijk, dat staat bovenaan. Toch doe ik alsnog een oproep aan de staatssecretaris om te kijken waarmee we in het plan van aanpak van de NVWA kunnen zoeken naar mogelijkheden om dit soort processen sneller en adequater te laten plaatsvinden. Dat zal een wisselwerking zijn tussen enerzijds

de NVWA en anderzijds het bedrijfsleven. Ik hoop dat dit soort processen sneller in beeld kan worden gebracht om te voorkomen dat bedrijven ongewild meegesleurd worden in een faillissement.

Staatssecretaris Dijkma:

Het is uiteindelijk van groot belang, ook voor individuele bedrijven, om aantoonbaar te maken hoe het zit met de traceerbaarheid van hun vlees. Mevrouw Lodders zegt dat de NVWA daar vervolgens snel op moet inspelen. Dat snap ik en dat vind ik ook. De kern is hier echter dat een bedrijf moet bewijzen hoe het zit met de herkomst van zijn vlees. Dat is niet aan de NVWA. Het is de verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven.

Mevrouw Dijkers (PvdA):

Deze toestanden met vlees zijn ook de PvdA-fractie een doorn in het oog. Er zijn twee dingen die wij nog heel erg graag willen weten van de staatssecretaris, namelijk hoe wij ervoor zorgen dat die dossiers op orde komen en wanneer de consument daadwerkelijk inzicht krijgt in welk vlees wel en welk vlees niet goed is. Nu moet je maar afwachten of er een recall komt. Dat weet je ook niet zeker. Voor de consument is het heel onduidelijk wat hij uiteindelijk eet.

Staatssecretaris Dijkma:

Daar hebben wij een uitvoerig debat over gehad. Het is van groot belang dat er ook voor consumenten helderheid is. Ook hier geldt dat het in eerste instantie de verantwoordelijkheid is van het bedrijfsleven. Dat moet ervoor zorgen dat het, ook op het moment dat er dingen misgaan, kan laten zien hoe het precies zit. Zo nodig — dat zien wij helaas soms ook — moet uiteindelijk de NVWA daar helaas werk van maken via een last onder bestuursdwang. Ook dat schuwen wij niet. Alle informatie die wij kunnen geven aan consumenten is natuurlijk van belang. Het bedrijfsleven hoort die verantwoordelijkheid te nemen.

Mevrouw Dijkers (PvdA):

Begrijp ik het nu goed dat wij in elk geval door de NVWA op de hoogte worden gebracht als wij niet door het bedrijfsleven zelf op de hoogte worden gebracht? Dat zouden wij natuurlijk wel interessant vinden. Wij hebben er erg veel behoefte aan dat de consument weet wat hij eet. Dat vind ik nu nog onduidelijk. Je ziet partijen vlees die niet goed zijn. Als het bedrijf zelf ons niet informeert, doet de NVWA dat dan?

Staatssecretaris Dijkma:

Ook hier is de NVWA is gehouden aan wet- en regelgeving. Het bedrijfsleven moet zelf aan afnemers bekendmaken hoe het zit. Als dat niet lukt, neemt de NVWA die verantwoordelijkheid over. Vervolgens is het weer aan die afnemers om de bedrijven die van hen afnemen, zoals supermarkten, te informeren, die op hun beurt de consument moeten informeren. Wij hebben in de afgelopen maanden met elkaar besproken dat het van groot belang is dat daarover meer transparantie is, over en weer. Die handschoen heeft het bedrijfsleven opgepakt. Ik denk dat dat heel belangrijk is.

Mevrouw Ouwehand (PvdD):

Ik vond het wel grappig om te merken dat zowel bij de woordvoerder van de VVD-fractie als bij de staatssecretaris het onderwerp toch een tikje gevoelig ligt, want ik hoorde ze zeggen dat er vlees wordt geslacht. Zo is het natuurlijk niet. Er gaan levende dieren naar de slachterij, die daar worden afgemaakt en in stukjes gesneden. Dan heb je er vlees van.

Ik heb nog een vraag. De staatssecretaris grijpt terecht in met die recall. Daar ben ik helemaal voor. Het is wel aan het einde van een heel lange productieketen. Is het kabinet bereid om, ook in het kader van het verbeteren van de controleerbaarheid en de traceerbaarheid van vlees, te werken aan het verkorten van productieketens? Het enorm grootschalige voedselsysteem maakt het immers wel makkelijk om te frauderen.

Staatssecretaris Dijkma:

Ik heb zelf ooit gezegd, net als mevrouw Ouwehand, dat het zou uitmaken als die schakels korter worden. Dat is wel een heel weerbarstige problematiek. Dat kun je niet van overheidswege afdwingen. Er zitten een hoop dozenschuivers in die voedselketen die eigenlijk geen toegevoegde waarde hebben, maar er wel geld aan verdienen. Het zou bijvoorbeeld helpen als wij die eruit zouden zien verdwijnen. Het is wel aan de bedrijven zelf om daarin stappen te zetten. Ik ben het echter met mevrouw Ouwehand eens dat het op zichzelf best goed zou zijn als dat zou lukken.

De voorzitter:

Dank u wel voor uw antwoorden en dank voor uw komst naar de Kamer, staatssecretaris. Hiermee is er een einde gekomen aan het vragenuur.